

Plankningen på Scharinska tidigt 70-tal (Kjell)

Sommaren 2015 såg jag en rubrik i lokaltidningen som löd "Avancerat försök till plankning stoppat". Då tyckte jag att det var dags att berätta om ett verkligt avancerat och genomförd plankning som är föga känd i vår hemstad Umeå. Många skulle nog säga en massa negativa adjektiv om händelsen. Själv är jag mycket förundrad varje gång jag ser det brutna och därmed branta taket på Scharinska villans flygeldel längs med Döbelngatan. Har jag verkligen varit med om detta, brukar jag tänka

Frågan aktualiserades också av det faktum att jag vid detta tillfälle mestadels låg till sängs i vardagsrummet efter ett fall från en stege på lite mer än tre meters höjd och tre operationer och ett antal metaller i kroppen.

Historien vid Scharinska villan kan nu återberättas då alla studentaktiviteter där upphört. Händelsen utspelade någon gång i början på 70-talet, möjligen i början av april. Vintern varade ju lite längre om våren på den tiden, för det fanns små snöhögar med hård frusen snö nära husen och lite isklumpar på taket här och var.

Själv hade jag anlänt ensam lite sent på kvällen, faktiskt så sent att jag möttes av bröderna Ris, som senare kom att flytta till en typisk sommarstad i södra Sverige, vilket också återgavs i minst två reportage i VK efter ett antal år. De kunde vid vårt möte berätta att det var utsålt för kvällen och att de blivit utkastade två gånger efter plankning. Sist hade de lyckats öppna ett fönster på övervåningen på flygelsidan in mot gården för att göra ett ytterligare försök till plankning om de ännu en gång skulle bli utkastade. Fråga de ställde mig löd: Vill du följa med?

Väl på baksidan av huset visade de mig fönstret som de öppnat. Jag tittade i mörkret och hyste stort tvivel om möjligheten. Jag såg ju isen på taket som fortfarande lyste i mörkret. Rätt kylslaget var det dessutom. Jodå, enligt bröderna Ris hade jag rätt skor för äventyret och de skulle lotsa mig försiktigt och visa mig hur man bar sig åt för att svinga sig runt takutsprånget, när man väl tagit sig ner för det brutna branta taket. Jag funderade att jag åtminstone kunde följa med uppför stegen längst upp på taket. Väl där kunde jag ångra mig, men trots min rädsla åstadkom jag en bergsklättrares fokusering hela vägen in genom fönstret. Det ska sägas att bröderna Ris var mycket omtänksamma, så hjälpsamma dessutom att min tillit var hundraprocentig. Annars hade jag aldrig klarat av det. Känslan när vi alla hade klarat av plankningen var i VM.klass för min del. Men gemensam. Vi låste fönstret och gav oss ner till baren och dansgolvet. Lite senare när närmaste kompisar blivit underrättade, viste vissa redan att bröderna redan blivit utkastade två ggr. Snart gick djungeltelegrafan i lokalen att de ännu en gång åkt raka vägen ut ur huset. Deras utseende var okänt bland personalen och även i mörkret i lokalen blev de igenkända.

Svårt att beskriva mina känslor av att då befinna sig inne på Scharinska utan någon som helst risk att bli igenkänd. Ett fall från taket eller vid försöket att ta sig in genom fönstret hade förmodligen orsakat död eller invaliditet.

Min första tanke efter mitt fall med stegen 2015 utanför huset mitt, när mina grannar några hus längre bort snabbt kom fram till mig och jag kvicknat till var: Jag lever! Numera spelar jag gärna Nina Simones "I ain't got no....I got life". Ofta.

Umeås märkligaste demonstration på 70-talet

.....och så var det den märkligaste demonstrationen på Umeås gator av alla i en lång rad av otaliga för Vietnams seger över den mångfaldiga krigsbrottsnationen USA.

Demonstrationen genomfördes en bit in på 70-talet då de sedan länge var nästan mer än rutin med deltagare från en rad olika vänstergrupperingar i staden. Ja, det måste sägas: Även liberala ungdomar, bl.a. från ”mina” fyra studentkorridorer, deltog med sin humanitära medkänsla mot USA`s alltmera desperata krigshandlingar.

Själv kom jag med ett väkt politiskt intresse på grund av just Vietnamdemonstrationerna när två år återstod av 60-talet och deltog första gången i en förstamajdemonstration 1969. Jag hade hittat syndikalismen och begreppet frihetlig socialism eftersom jag snart var på det klara med att allt som hade med Stalin att göra var fel. Vi var det absolut minsta demonstrationståget om knappt 50 deltagare i en rad av sekteristiska tåg, som hedrade sin egen övertygelse och sitt eget tänkande och hela vänsterns splittring. Under vår vandring till torget i Umeå blev jag på det klara med att mer än hälften i tåget var anarkister och när vi kom fram upptäckte dessa en man som stod och fotograferade oss. De hade förstått att mannen sannolikt var en säpomän och de angrep honom med en oräddhet och aggressivitet som jag upplevde med dubbla känslor.

Men tillbaka till den märkligaste demonstrationen då vi vid samlingen fick reda på att arrangörerna varit så sena vid ansökan om demonstrationen att vi inte skulle få gå den vanliga rutten från ÖK vid gamla Folkets hus, Röda torget kallat, till stadens torg utan måste ta en väg inte långt från centralaste delarna men ändå utan att få uppmärksamhet av folk på gatorna. Någon annan organisation med andra syften hade fått tiden och torget för sin demonstration. Vårt mål skulle vara Döbelns Park. Vi muttrade lite i leden där vi stod fyra om fyra. Ganska snart insåg jag att mannen, som stod till vänster om mig var en ovanlig, lite äldre man klädd i blåkläder direkt från tvätt och strykning och förmodligen var han pensionär. När jag tolkar mig själv var jag då väldigt konfunderad tyst och tror att flera andra var likadana över att vi inte fick gå den vanliga rutten.

När vi kom fram till Döbelnsgatan med några kvarter bort till parken hade jag och mannen kommit igång med ett samtal där även personen till vänster om honom deltog. Han och jag behövde inte ställa så många frågor då mannen i blåkläder uppenbarligen blev mer och mer intresserad av att berätta sin historia som arbetare i Umeå. Dels om hur han upplevt det att demonstrera på 30- och 40-talet i Umeå: om hur borgarna stod i fönsterna och tittade på med visst avståndstagande i blick, dels, om jag inte minns fel om sitt arbete med tillverkning av rälsbussarna på Västerslätt. Vi båda unga på varsin av hans sida lyssnade intensivt på allt han kunde berätta och när vi väl var framme och inne i parken där folk börjat sitta ner, var inte bara jag väldigt upprymd av sällskapet med mannen.

Innan de traditionella talen kom igång var jag så påverkad av vår arbetare i blåkläder att jag reste mig upp och med hög röst ifrågasatte vad som hänt, eller rättare inte hänt, så att vi nu satt där för oss själva långt från alla de vi ville påverka från de senaste händelserna i Vietnam. Efter talen kom ett antal kamrater, varav en som jag hade umgåtts med lite grann, snabbt fram till mig och bjöd in mig till deras lokal och studiecirkel i marxismen. På den vägen kom jag till insikt om att det fanns något bortom Stalin med kunskaper som håller.

När mötena med dessa kamrater var över, var heller inte mannen i blåkläder kvar men mannen som gått på hans andra sida träffade jag på järnvägstorget på väg hem till min föräldrar på Haga. Upprymdheten och glädjen hos mig var densamme för honom. Det var vi överens om. Vi hade varit med om var något helt nytt och vi skänkte mannen i blåkläder en stark tacksamhet.